

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Disputatio VII. De Necessitate, Effectu & Ceremoniis Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

DISPUTATIO SEPTIMA.

De Necessitate, Effectu & Ceremoniis Baptismi.

QUESTIO I.

An & quâ ratione Baptismus sit necessarius?

I.
Baptismus
est ad salu-
tem necessa-
rius.

Verba Chri-
sti Ioan. 3.
varie tor-
quent Hæ-
retici: qui
esufantur.

DICO I. Baptismus est ad salutem necessarius. Est de fide ex *Trid. sess. 7. can. 5. de Baptismo*. Idemque definiat ante *Florentinum* in *Decreto de Armenis* dicens: *Nisi ex aqua & Spiritu sancto renascimur, non possumus (ut inquit Veritas) in regnum Celorum introire*. Idem patet ex verbis Christi *Ioan. 3.* quæ mox ex *Florentino* retulimus. Illa tamen variè torquent Hæretici. Nam primò accipiunt aquam metaphoricè pro mortificatione, quasi diceret Christus: *Nisi quis fuerit mortificatus non potest introire in regnum Dei*. Secundò hoc modo, ut aqua sit epithetum Spiritus sancti, q. d. *Nisi quis renatus fuerit ex Spiritu sancto, qui per aquam designatur &c.* Tertiò, ut conjunctio, &, sumatur disjunctivè pro, *vel*, hoc modo: *nisi quis renatus fuerit ex aqua vel Spiritu sancto*. Sed hæ detorsiones sunt contra unanimum Patrum consensum & traditionem Ecclesiæ. Deinde sunt contra proprietatem verborum: cum tamen verba sint propriè intelligenda, si nihil sequatur absurdum: quid autem absurdum est, quòd aqua assumatur à Deo tamquam instrumentum necessarium ad salutem. Accedit contra primam explicationem, quòd *Tridentinum sup. can. 2.* dicat anathema detorquenti prædicta verba ad aliquam metaphoram. Deinde si aqua ibi intelligatur metaphoricè, non poterit inde probari Sacramentum Baptismi. Denique de illa aqua ibi est sermo, de qua *Act. 8.* dixit Eunuchus Philippo: *Ecce aqua, quid prohibet me baptizari?* Ubi Eunuchus non voluit ostendere mortificationem, sed veram aquam. Secunda explicatio ob nimiam detorsionem per se satis corrumpit. Denique ex tertia sequitur quòd si conjunctio copulativa sumatur disjunctivè, posset quis sine spiritu cum sola aqua introire in regnum Dei; quod est absurdum.

2.
Parvulis est
baptismus
in re neces-
sarius neces-
sitate mediis
extra casum
martyrii.

DICO II. Baptismus extra casum martyrii est parvulis necessarius necessitate mediis ad justificationem & salutem. Est certissimum ex dictis præc. *Conclus.* Idem patet ex Patribus passim obviis. Sufficiat auctoritas *Augustini ep. 28. ad Hieronymum*, ubi ait: *Quisquis dixerit, quòd in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramenti ejus participatione de vita exennt, hic profecto & contra Apo-*

stolicam Prædicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis festinatur & curritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo vivificari omnino non posse. Et l. 3. de origine anime c. 9. ait: Noli credere, noli dicere, noli docere; infantes, antequam baptizentur morte præventos, pervenire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus. Unde Vasquez appellat erroneam, Sola hæreticam opinionem Gersoni, qui salutem temerè contra sensum fidelium & generalem Dei legem in Scripturis expressam excepit nonnullos parvulos, quos ex speciali misericordia Dei credidit aliquando salvari sine Baptismo, ob specialem parentum devotionem: nam absque urgenti fundamento id fit contra legem communem manifestissimè promulgatam & generaliter ab omnibus intellectam. Alioquin certè similes exceptiones licebit excogitare circa alias generales Dei leges, v. g. quòd ex gratia speciali aliquando salvetur, qui ante mortem non egit pœnitentiam de peccatis.

Probatur ratio Theologica: quia parvuli juxta fidem sunt infecti peccato originali; & extra casum martyrii nullus est medium, nisi Baptismus, quo ab illo justificentur: ergo Baptismus est illis medium, & quidem necessarium ad justificationem, & consequenter ad salutem. Nam illud dicitur necessarium necessitate mediis, quòd est medium sine quo juxta legem ordinatam justificatio sive salus obtineri nequit, etiam si ex ignorantia, oblivione aut impotentia non adhibeatur.

Oppositum conclusionis tenent plerique Hæretici nostri temporis, & *Calvinus* saltem de parvulis fidei sum, quos dicit sanctos & membra Ecclesiæ sine Baptismo, adeoque sine illo posse salvari. Pro quibus

Dices I. *Matth. 19.* Christus ait: *Similes parvulos (infantes vocantur Lucæ 18.) ad me venire: talium est enim regnum celorum;* ergo sine Baptismo possunt salvari. Resp. Neg. Conf. nam Christus tantum voluit parvulos ratione ætatis nihil habere malitiæ actualis, quod eos excludat à regno celorum, pro ut habent adulti, quibus parvulos opponit; ut proinde *humilitatis similitudinem in parvulo ætate posuerit*, juxta *Augustinum lib. 1. de Peccat. meritis c. 19.* Adde, quòd tunc temporis Baptismus nondum erat necessarius necessitate mediis; quòdque à parvulis Judæorum sive fidelium ad Christum per se vel per alios offerentes accedentibus (de quibus Christus ipse loquebatur) macula originalis

ginalis per circumcisionem aut remedium Legis naturæ dudum erat ablata. Aut certe Christus insinuat talium esse regnum Dei, si scilicet ad Christum venerint, ab eoque benedicti sint; uti & aliorum parvulis quoad mores similitum.

Dices II. *Genesis 17.* Deus promisit Abraham se futurum Deum seminis ejus: ergo saltem filii fidelium, qui intelliguntur semen Abraham, sunt Deo grati sine Baptismo. Resp. Neg. Conf. nam locus iste intellectus de filiis Abraham carnalibus nihil aliud eis promittit, quam quod introducerentur in terram Chanaan, & contra hostes defenderent à Deo, quousque mandata ipsius servarent: & tunc non est ad rem. Si autem intelligatur de semine Abraham spirituali, id est, de fidelibus & justis, ac similiter de spiritualibus promissionibus; tunc mala est deductio: cum parvuli in Lege gratiæ non censeantur spirituale semen Abraham sine Baptismo, si, ut ante Legem gratiæ non censebantur sine circumcissione aut alio remedio: quia nimirum nascuntur in originali peccato, etiam filii fidelium, ut de se ipso testatur Propheta *Psalm. 50.* *Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & de se ipso ac suâ gente Apostolus ad Ephes. 2.* *Erant & nos natura filii iræ, sicut & ceteri.* Et patet ex generali sententiâ Apostoli *ad Rom. 5.* *In quo omnes peccaverunt.* Unde ut etiam filii fidelium fiant semen Abraham spirituale, debent spiritualiter regenerari per Baptismum in lege nova; ut etiam docet Ecclesiæ traditio.

Dices III. Apostolus *1. ad Cor. 7.* filios fidelium vocat sanctos, dicens: *Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem, & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri immundi essent: nunc autem sancti sunt.* Ergo Baptismus non est ipsis necessarius. Resp. Neg. Conf. Apostolus enim non vult filios, quorum unus saltem parens est fidelis, esse eo ipso sanctos verâ sanctitate, cum eodem modo dicat, conjugem infidelem esse sanctificatum per fidelem: quod indubie etiam juxta Hæreticos nequit intelligi de vera sanctificatione. Inter varias autem hujus loci expositiones (quæ videri possunt apud *Vasquez d. 149. cap. 2.* & alios, & quæ nulla favet Hæreticis) hæc apparent probabiliores.

Prima est, ut Apostolus dicat filios fidelium sanctos extrinsecâ solum reputatione & denominatione; sicut cetera, quæ rebus sanctis junguntur, quodammodo sancta reputantur: quo modo etiam conjugem infidelem rectè dicit sanctificari per fidelem. Simili ratione *ad Rom. 11.* ait: *Quod si delibatio sancta est, & massa, & si radix sancta, & rami.* Ubi Judæos, etsi tunc nequam & infideles, ostendit non debere contemni à Gentibus, sed potius amari, & honorari ob sanctitatem radicis, Pa-

triarcharum videlicet & Prophetarum, quam extrinsecâ communicabant. Ita *Cominck ad q. 68. num. 5.* Paulò aliter alii (& satis placet *Estio* in Commentario) exponunt Apostolum de ea sanctificatione, quæ conjux infidelis ex casta & timorata conversatione conjugis fidelis paulatim defuescit à spurcitiis & luxuriis contranaturalibus Gentilium, esto non usque ad perfectam conversionem. Similiter de sanctificatione, quæ filii adulti, etsi nondum ad fidem conversi, castius educantur à parentibus simul habitantibus si alter eorum fidelis sit, quàm si digressio fidelis maneat apud infidelem, inficiendi nimirum vitio immunditiæ seu luxuriæ signanter, quo potissimum laborate solent filii infidelium. Videturque hæc expositio solidior & magis realis quàm præcedens.

Tertia est, ut Apostolus conjugem infidelem dicat sanctificari per fidelem ob probabilem spem perfectæ conversionis ratione sancti & pacifici consortii conjugis fidelis. Nam post pauca subdit: *Vnde enim scis (id est, quidni sperabis) mulier, si virum salvum facies? &c.* Filios autem vocat similiter sanctos, scilicet in spe; eò quod speretur, eos operâ fidelis parentis, tamquam talis pacificè cohabitantis, baptizandos, & Christianè sanctèque educandos. Quia verò hæc spes ex toto corruiat quoad conjugem, si fiat separatio, & pro magna parte quoad filios (natum est enim fieri, quod proles tempore illo saltem, quo dominatur infidelitas, sequatur conjugem infidelem, maxime si sit vir) ideo dissuadet Apostolus in casu, quo fidelis in cultu suæ fidei pacificè relinquitur, fieri separationem. Ita *Vasquez supra,* allegans *Augustinum* & alios.

Nonnulli denique primam & tertiam expositionem jungendam censent: eò quod Apostolus significare potuerit utroque ex his modo filios & conjugem infidelem sanctificari, & reverenter tractandos esse, tum quatenus censentur quid unum cum fidele parente & conjugem: tum quatenus adest spes ac velut initium veræ sanctificationis. Pari modo posset jungi secunda & tertia expositio.

Dico III. Baptismus est adultis ad justificationem & salutem necessarius, tum necessitate præcepti, tum etiam necessitate mediæ, saltem in voto. Prima pars colligitur ex *Matth. ult.* *Euntes docete omnes Gentes, est adultis baptizantes eos &c.* ubi Apostolis datur præceptum baptizandi, & ex consequenti aliis Baptismum suscipiendi. Patet etiam ex verbis Christi *Joan. 3.* *Nisi quis renatus fuerit &c.* Ex quibus colligit *Trid. sess. 6. c. 4.* justificationem non posse fieri sine Baptismo, aut ejus voto; quod tamen esset fallum: posset enim fieri per contritionem perfectam, quæ non esset votum Baptismi, si Baptismus non esset præceptus. Non præcipitur

Secunda expositio probabilior.

6.

Tertia expositio non minus probabilis.

Duas expositiones nonnulli jungunt.

7

Baptismus est adultis necessarius ex præcepto divino.

*Etiā dire-
cto per se ad
ipsum Bap-
tismum,*

pitur autem solum Baptismus indirecte, quatenus videlicet præcipitur finis, ad quem est medium necessarium in re vel in voto: sed etiam præcipitur directe in se, adeo ut quamvis finis non esset præceptus, aut justificatio jam esset obtenta, equidem maneret obligatio suscipiendi Baptismum; ut patet in iis, qui tempore Christi justificationem acceperant sine ulla obligatione aut respectu ad Baptismum, qui tunc nondum erat præceptus, sed paulo post. His enim non erat necessaria Baptismi susceptio in re vel in voto in ordine ad justificationem, sed solum ad evitandum novum peccatum, utique propter obligationem suscipiendi Baptismum ortum ex generali præcepto Christi. Quamvis si tales post promulgatam legem Baptismi rursus in mortale incidissent, fuisset quoque Baptismus in re vel voto medium eis ad justificationem, adeoque ad salutem necessarium. Uti erat illis quoque, qui ante legis promulgationem in peccata prolapsi, ab iis nondum erant tempore legis promulgatæ mandati. Est itaque præceptum directum de ipsius susceptione Baptismi concernens omnes adultos: omnes enim ex præcepto obligantur ad Christianismum & Ecclesiæ Christianæ ingressum, qui fit per Baptismum: adeoque obligantur ex præcepto ad ipsum Baptismum.

*Quod pro-
inde in peri-
culo mortis
tenetur ad-
ultus sine
mora implere.*

Ex quo sequitur adultum, etiam justificationem, in periculo mortis constitutum teneri absque dilatione suscipere Baptismum: cum enim illum semel in vita teneatur recipere, & per eundem in Ecclesiam introire, sequitur vel tunc saltem obligari ad susceptionem illius.

*8. Est etiam in
Joan. 3. quæ sunt generalia etiam pro adul-
tis, & designant Baptismum esse medium
necessarium ad regnum Dei acquirendum,
saltem in voto. Idemque exprimit Tridenti-
num sup. docens aliter post promulgationem
Evangelii justificationem fieri non posse.
Ratio est: quia Baptismus est institutus
tamquam medium ad justificationem &
salutem; & quidem non est aliud, nisi ipse
in re, aut in voto: ergo illo modo est neces-
sarius necessitate medii.*

Secunda pars patet ex verbis Christi Joann. 3. quæ sunt generalia etiam pro adultis, & designant Baptismum esse medium necessarium ad regnum Dei acquirendum, saltem in voto. Idemque exprimit Tridentinum sup. docens aliter post promulgationem Evangelii justificationem fieri non posse. Ratio est: quia Baptismus est institutus tamquam medium ad justificationem & salutem; & quidem non est aliud, nisi ipse in re, aut in voto: ergo illo modo est necessarius necessitate medii.

*Differentia
inter Bap-
tismum &
restitutionem
seu alia
præcepta.*

Nec inde sequitur, etiam illa, quæ tantum sunt necessaria necessitate præcepti, esse necessaria necessitate medii, v. g. restitutionem; eo quod sur v. g. non possit justificari, nisi restituat rem furto ablatam, sive in re, sive in voto. Non sequitur? inquam: quia restitutio, & similia ex præcepto necessaria, non sunt instituta in remedium peccati præteriti deletivum, sed tantum sunt necessaria ad evitandum peccatum novum; vel tantum remouent prohibens justificationem, non autem influunt in illam, vel unquam ad illam re ipsa concurrunt: prout Baptismus maxime concur-

rit re ipsa; in casu autem contritionis concurrat in voto, sic tamen, ut postea sit adhibendus etiam in ordine ad peccata dimissa; sicut debet, adhiberi Sacramentum Pœnitentiæ peccatis etiam per contritionem deletis. Quare contritio respicit restitutionem & similia tamquam præcepta, non tamquam media ad justificationem instituta; respicit autem Baptismum tamquam votum rei, quæ se ipsa est medium ad justificationem.

Ubi nota, non sufficere quodcumque votum Baptismi: qui enim simpliciter desideraret Baptismum, non ideo justificaretur absque Sacramento re ipsa suscepto. Inteligitur itaque votum sive desiderium Baptismi conjunctum vel contentum in contritione charitate perfectâ; quam etiam sine Sacramento infallibiliter justificare docetur in materia de Gratia contra Michaelem Baium. Sufficit etiam votum Baptismi conjunctum martyrio aut contentum in sufficienti ad illud dispositione eidem conjunctâ. Quæ autem talis sit, dicitur *disp. seq. q. 3.*

DICO IV. Adultus sufficienter in fide instructus, vel qui potest brevi sufficienter instrui, non potest Baptismum diu differre. Ita communiter Doctores. Probatur: quia tenetur, dum commodè potest, intrare in Ecclesiam, & fieri membrum mystici corporis Christi; quod non nisi per Baptismum fieri potest. Neque enim sufficit in Ecclesia mori, sed opus est in ea vivere, & consequenter datâ opportunitate in illam intrare: ideo namque Christus instituit Ecclesiæ Pastores, Sacramenta iterabilia, quibus homines in Ecclesia regerentur & continuo pascerentur. Confirmatur: quia nisi illud tempus assignetur, nullum poterit assignari præter finem vitæ aut periculum, in quo susceptio Baptismi obligaret; cum non sit potior ratio, cur aliàs, quam primâ opportunitate. Ex quo non parva incommoda sequerentur: nam sine suo Sacramento frustraretur, & redderetur homo ceterorum incapax. Itaque (& est ratio à priori) videtur ita à Christo institutum, ut cum primùm commodè potest suscipi, nec est ratio differendi, suscipiatur: cum non tantum in remissionem originalis & aliorum peccatorum (ut Pœnitentiæ & contritio, quæ non obligant ad statim) sit institutum, sed etiam ut quisque fidem Catholicam profiteatur; ob quod in ipsa forma Trinitatis invocatio continetur. Quare mysteriis fidei satis propositis, tenetur eandem exteriori profiteri in hoc Sacramento, quo recipiatur ad cœtum à Christo fundatum, ut subditus sit ejus capiti & capax ceterorum Sacramentorum. Confirmatur à simili: nam qui vovet Religionem ingredi, etsi non determinet tempus, tenetur statim moraliter loquendo, eo quod vi voti illius totam vitam suam & vitæ tempus

pus offerat & consecret ad illum statum : ita hoc præceptum obligans homines ad assumendam Religionem Christianam, obligat statim moraliter loquendo, seu obligat, ut non nuncium differatur. Obligatio- nis credendi interiùs mysteriis fidei satis propositis, & quidem sine ulla mora, non feci hic mentionem : eò quòd istius & præ- sentis obligationis non appareat per omnia par ratio.

11. Dixi, Non potest Baptismus diu differre : quia res ista non consistit in indivisibili. Unde consequenter si parum differat, non statim graviter peccabit. Quando autem dilatio conseatur notabilis, debet prudenter dijudicari spectatis causis occurrentibus. Quæ si rationabiles sint, nullum erit pec- catum aliquantò diutius differre Baptis- mum juxta illarum exigentiam. Quomo- do nonnulli graves & sancti viri, ut *Am- brosius, Nazianzenus, & alii* possent excu- sari, qui Catechumeni & satis instructi di- stulerunt Baptismum per satis longum tem- pus. Nisi quis eos excusare malit per ho- nam fidem aut invincibilem ignorantiam dictæ obligationis tunc eis fortasse non satis notæ aut propositæ.

12. Contra conclusionem Nonnulli sibi ob- jiciunt, quòd olim potuerit, immo debu- erit Baptismus etiam satis instructorum dif- ferri usque ad Pascha vel Pentecosten, extra quæ tempora, secluso casu necessitatis, non conferebatur Baptismus adultis. Re- spondent autem iidem objicientes, id ho- die non licere, cessante hujusmodi lege. Verum nullatenus id credo : nam etiam hodie deet (ut utar verbis *Rituali Romani Tit. de Bapt. adultorum*) hujusmodi Baptismum ex Apostolico instituto in Sabbato sancto Pascha- tis vel Pentecostes solemniter celebrari ; adeo- que saltem consultum aut licitum est, hoc institutum etiamnum observare : cum non sit ereditibile illud fuisse tale, ut obliga- tione illius cessante dilatio Baptismi usque ad subsequens v. g. Pascha foret repu- gnans præcepto Christi. Quare (inquit *Ritiale Romanum sup.*) si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi ; in ipsos dies, si nihil impediât, Baptismum differri convenit. Ven- tion si circa, seu post tempus Pentecostes aliqui conversi fuerint, qui ægrè ferant suum Baptis- ma in longum tempus differri, & ad illud festi- nent, instructique ac ritè parati esse noscantur, cuius baptizari possunt. Ubi clarè supponitur Baptismum etiam in casu sufficientis instru- ctionis pati hanc dilationem : immo si bap- tizandi non ægrè ferant nec ita festinent, decentius illum sic differri. Ut proinde hujusmodi dilatio, vel non sit per se nimia, vel certè ei subsit rationalis causa, tum ratione temporis Paschæ & Pentecostes huic mysterio specialiter accommodati, tum ratione majoris solemnitatis, & con- formitatis, instituto Apostolico, indu-

Herinc Sum. Theol. Pars IV.

bè rationabilissimo. Post hæc vidi *Arriga d. 26. num. 36.* censentem conformiter, quòd dilatio unius anni non foret gravis. Ubi etiam rectè addit obligationem non nimi- um differendi injici adultis non potuisse ab Ecclesia ; quæ non habet mandare iis qui foris sunt.

QUÆSTIO. II.

De Effectu Baptismi.

Dico I. Hujus Sacramenti effectus est remissio omnis culpæ originalis & actualis ante Baptismum commissæ. Ita expressè definit *Florentinum in Decreto Vnio- nis Idem Trident. sess. 5. in Decreto de peccato originali.* Et *sess. 14. cap. 2. docet, Per Bap- tismum Christum induentes, nova prorsus effici- mur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes.*

Patet ex Scriptura, *Ezechielis 36. Effun- dam super vos aquam mundam, & mundabi- mini ab omnibus inquinamentis vestris.* Quod Patres interpretantur de aqua Baptismi. *Ad Titum 3. Salvos nos fecit per lavaerum rege- nerationis. Ad Rom. 8. Nihil damnationis est iis, qui sunt in Christo Jesu ; scilicet per Bap- tismum. Ad Ephes. 5. Christus dilexit Ecclesi- am, mundans eam lavaerum aqua in verbo vite ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam non ha- bentem maculam aut rugam aut aliquid hujus- modi, sed ut sit sancta & immaculata. Act. 2. monet Petrus, ut baptizetur unusquisque in remissionem peccatorum. Cui consonat Sym- bolum Constantinopolitanum generaliter dicens : Confiteor unum Baptisma in remissionem peccato- rum. Patres vide alibi.*

Ex quibus patet, quàm ineptè Hære- tici dicant peccata in Baptismo verè non remitti, sed solum tegi seu non imputari : quo modo enim homines tunc sunt mudi & immaculati juxta Scripturam, & non potiùs sepulchrum dealbatum intus ple- num sanie & foetore ? Quo modo Ecclesia exhibetur Deo gloriosa, sancta & imma- culata, ante cujus oculos nihil tegi potest, aut aliter imputari, quàm est ? Unde *Trident. sess. 5. cit. dicit anathema asserentibus peccata tantum radi, aut non imputari.*

Ratio fundamentalis est voluntas Chri- sti instituentis, quæ ex Scriptura & tradi- tione constat.

Conclusio est intelligenda per se, scili- cet quando non ponitur obex : si enim de aliquo peccato mortali non adesset dolor debitus, nullum omnino remitteretur : cum unum peccatum mortale non remittatur sine alio, neque etiam venialia sine mor- tali, quando in subjecto simul est aliquod peccatum mortale. Similiter si de aliquo veniali non adsit sufficiens displicentia, ce- teris remissis hoc non dimittetur per Bap- tismum, nisi postmodum ablato obice ad

13. Baptismus remittit omnem culpam præcedentem.

Nisi ponatur obex, qui etiam impe- ditur posse scilicet venialium remissionem.

14.
Attamen
plenarie ad
hanc re-
vivi-
scit Bapti-
smus posi-
ta retracta-
tione

hunc etiam effectum reviviscat. Sicut enim implicatus peccatis mortalibus & venialibus, si indispotus baptizetur, postea reviviscite Baptismo per generalem omnis peccati detestationem remittuntur vi Baptismi præcedentis omnia peccata, tum mortalia, tum venialia, Baptismum præcedentia; sic si sit obex ad remissionem solum venialium, multò magis videtur reviviscere Baptismus ab eorumdem remissionem: ne alioquin Baptismus reviviscens in peccatore vim habeat, etiam in venialia, & non in homine justo.

15.
Sine accessu
novæ gratiæ
Baptismus
non

Observa tamen, quòd dum Baptismus reviviscit ad remittendum mortalia, conferatur gratia sanctificans Sacramenti; utpote antea non collata. Quando autem reviviscit ad sola venialia remittenda, quæ antea non erant retractata, gratia Sacramenti fuit collata in susceptione, venialia verò ista remittuntur absque collatione novæ gratiæ, intuitu Sacramenti præcedentis seu gratiæ Sacramentalis prius collatæ: quamquam per accidens simul concomitetur infusio gratiæ correspondentis retractationi ipsi, tamquam operi bono hominis justii, & meritorio ex opere operantis.

Porro sicut accedente postea retractatione remittuntur venialia Baptismum præcedentia etiam quoad poenam; sic etiam videntur remitti cum iis morienti ad positionem retractationis in instanti post vitam: qui proinde, si post baptismum non peccasset, non iret ad purgatorium. Immo *Dicasillo d. 2. nu. 173. & 265.* testatur hunc esse communem sensum fidelium.

16.
Baptismus
remittit
omnem po-
enam pro-
pria dictam.

Differentia
inter illam
& penali-
tates hujus
vite.

DICO II. Baptismus cum culpa simul remittit omnem poenam propriè dictam; non verò aufert poenales hujus vite. Pro intellectu conclusionis

Notandum in hominibus lapsis esse quosdam defectus ex ipsa natura oriundos, qui etiam essent in homine condito in statu puræ naturæ, quantum ad substantiam & imperfectionem. Hujusmodi sunt passio corporis, dolores, ægriitudines, fames, somes appetitûs sensitivi, mors &c. quibus quia subventum erat per justitiam originalem, & in homine lapsò revixerunt, amissâ per peccatum originali justitiâ, ideo non censentur in ipso merè naturales, sed poenales, & vocantur à Theologis poenales. Alii sunt defectus, qui ab extrinseco per Deum homini infliguntur ad satisfaciendum justitiæ vindicativæ, sic ut nullum in ipsa natura hominis habeant fundamentum; v.g. tormenta inferni, poenæ purgatorii &c. Et hi sunt poenæ propriè ac frictè dictæ. Quo notato

17.
Poenam om-
nem remitti
definiunt
Concilia.

Prima pars conclusionis patet ex *Florentino sup.* ubi ait: *Hujus Sacramenti effectus est, remissio omnis poenæ, quæ pro ipsa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis injungenda est satisfactio, sed morientes antequam culpam aliquam committant, statim ad*

regnum calorum & Dei visionem perveniunt. Similiter habet *Trid. sess. 5. can. 5.* ubi de baptizatis dicit: *Innocentes, immaculati, puri, innoxii ac Deo dilecti effecti sunt. &c. ita ut nihil proorsus eos ab ingressu caloremoretur. Indubie autem aliquid eos remoretur, si aliquid poenæ persolvendæ debitores remaneret. Et sess. 6. cap. 14. docet poenam temporalem non totam semper, ut in Baptismo fit, demitti accedentibus ad Sacramentum Poenitentiae. Item sess. 14. cap. 2. & 8.*

Probatur II. ex traditione Ecclesiastica, quam Patribus ostendunt Nonnulli, inter quos *Snarez.* Sed sufficiens ex eo constat, quòd baptizatis numquam, confessis semper, Ecclesia injunxit opera satisfactoria; indubie, quia cederebat baptizatos ob remissionem omnis poenæ nullâ satisfactione indigere, sicut confessi indigent.

Congruentia est, quòd in Baptismo fiat prima condonatio, quæ solet esse liberalior. Deinde in illo Sacramento expressè representatur mors, sepultura & resurrectio Christi: unde congruum erat, ut Christus majorem ei virtutem conferret. Tertio *divine Justitiæ ratio* (inquit *Trid. sess. 14. cap. 8.*) *exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint: aliter verò qui semel à peccati & demonis servitute liberati, & accepto Spiritûs sancti dono, scienter templum Dei violare & Spiritum sanctum contristare non formidaverint.* Non fit autem tam adæquata remissio vi justificationis Baptismi præcisè ex natura rei, sed ex liberali, etsi magis congruâ condonatione Dei. Alioquin gratia quæ in Baptismo confertur, est ejusdem rationis cum ea, quæ in Sacramento Poenitentiae: & utrobique potest esse peccatorum ac dispositionis æqualitas; immo in Baptismo dispositio longè minor, & peccata longè plura & majora: & tamen infallibiliter in Baptismo omnia integrè & adæquate remittuntur, non ita in Sacramento Poenitentiae. Statuit itaque Christus cuilibet renasci volenti dare semel plenissimum quali jubileum, sic ut vetus Adam totus quoad culpas ac proprium earumdem effectum sepeliatur in aquis per merita suæ amarissimæ passionis ac mortis; at denuò relabenti non tam facile veniam culpæ simul cum poena tribuere.

Secunda pars conclusionis est nimis certa per experientiam: morimur enim omnino, ac fomitem peccati, etsi per gratiam Baptismi non nihil minuatur, inviti sentimus, variisque hujus vite calamitatibus indes subijcitur. Cujus rei variæ à sanctis Patribus assignantur rationes. Prima, ut poenales patienter tolerando habereamus materiam meriti & exercendæ virtutis: nam juxta Apostolum 2. ad Cor. 12. *Virtus in infirmitate perficitur.* Secunda, ut ex nostræ naturæ subjectione ac dejectione profun-

profundius humiliaremur, & appareret quantum divina gratia indigeamus. Tertia, ut homo circumferendo lapsus sui testimonium magis agnosceret beneficium redemptoris. Vide *D. Thomam q. 69. a. 3. & Suarez ibidem in Commentario.*

QUAESTIO III.

De Ceremoniis Baptismi.

O LIM duobus tantum anni temporibus, scilicet in Paschate & Pentecoste Baptismus conferri consueverat: quibus diebus baptismalis fontis aqua rite consecratur. Immo alio tempore conferri prohibebatur extra casum necessitatis, ut patet ex c. *Non ratione* 1. & c. *Duo tempora* 12. de *Consecr. dist. 4.* Quem ritum ex Apostolico provenire instituto indicat *Rituale Romanum Tit. de Baptismo adultorum.* Quod intellige de adultis: nam parvulis Ecclesia Romana semper conferebat; et si alibi, signanter in Gallia, citra necessitatem non conferretur etiam parvulis extra duo anni tempora. Quamvis autem hic mos quoad obligationem exoleverit: nihilominus, juxta *Rituale Romanum Tit. de tempore & loco administrandi Baptismum*, illum quantum fieri commode potest, in adultis baptizandis, nisi vita periculum imminet, retineri debet, aut certe non omnino praetermitti, praecipue in *Metropolitans aut Cathedralibus Ecclesiis.*

Solent autem istis temporibus conferri Baptismus cum magna solemnitate & variis ritibus seu ceremoniis, partim praecedentibus, partim comitantibus, partim consequentibus Baptismum. Et in primis Baptismus necessario praecedebat Catechismus. Substantialis quidem, consistens in sufficienti instructione & doctrina rerum fidei, est necessarius velut ex natura rei, supposita institutione & sine Baptismo, ad convenientem ejusdem usum. Ceremonialis autem requirebatur ex instituto Ecclesiae, consistens in quodam speciali modo & ordine ab Ecclesia instituto in Catechumenorum instructione & praeparatione ad Baptismum.

In primis autem quicumque volentes animum fidei Christianae applicare catechizandis aggregabantur in ordine ad audiendas res fidei; generali nomine dicebantur Catechumeni. Quorum duo erant genera. Unum illorum, qui necdum Baptismum petierant; & hi vocabantur Auditores seu audientes. Alterum eorum, qui jam Baptismum petierant; & hi vocabantur Competentes, quasi Baptismum cum aliis petentes, auterim Lecti, scilicet ex ceteris.

Secundo instituebatur scrutinium, id est examen, quo explorabantur animi penitentium circa fidei firmitatem, idque divertitur odere & frequenter: nempe septies, ut

Henricus Sum. Theol. Pars IV.

habet Bellarm. *l. 1. de Bapt. c. 25.* Praecipuum erat tertium scrutinium, quod fiebat feria quarta post Dominicam quartam Quadragesimae. Tertia ceremonia erat abrenuntiatio Satanæ, quæ sæpè fiebat tempore scrutinii. Ejus formam tradit *Clemens Romanus l. 7. consilii. c. 42.* Quarta erat fidei professio, quæ tum tempore scrutinii, tum tempore Baptismi fiebat Symboli recitatione. Quinta, signum crucis fronti & pectori Catechumeni impressum. Sexta, exorcismus, id est, adjuratio dæmonis certis precibus facta; ut recedat ab homine baptizando. Septima, exsufflatio ipsi exorcismo annexa. De qua *August. lib. 6. contra Jul. cap. 5.* inde probans contra eundem esse peccatum originale in parvulis non baptizatis, ait: *Id tu commemorare timuisti, tamquam ipse ab orbe toto exsufflandus esses, si huic exsufflationi, quæ princeps mundi à parvulis ejicitur foras, contradicere voluisses.* Octava, gustatio salis quod Catechumenis dabatur gustandum in signum cælestis prudentiæ & sapientiæ, quam tunc Catechumeni debebant gustare; & addiscere. Illius meminit *Carthaginense III. c. 5.* Nona, tactus narium & aurium cum saliva ad exemplum Christi *Matth. 7.* tactus aurium ut aperirentur aures (inquit *Ambrosius l. 1. de Sacram. cap. 1.*) ad sermonem & ad eloquium Sacerdotis: narium ut baptizandus bonum odorem accipiat vitæ æternæ. Decima, impositio manuum cum benedictione sacerdotali, ad exemplum Christi, qui *Matth. 19.* legitur parvulis manus imposuisse. Undecima, unctio, quæ Catechumenus oleo benedicto ungebatur in scapulis & pectore. Duodecima, abstinencia à vino & carnibus, ut animi Catechumenorum disponerentur ad dignius suscipiendum Sacramentum, de quo *Carthaginense IV. can. 85.*

De his ceremoniis latius videri possunt, *Rabanus l. 1. de instit. Clericorum, Bellarminus sup. & alii, qui singulas auctoritate Patrum stabiliunt.*

Inter ceremonias Baptismum concomitantes prima est, quod debeat conferri in locis ad hoc consecratis, quæ antiquitus erant à templo distincta, & vocabantur baptisteria; jam verò intra templum aliquis ad hoc solet designari locus. Vide *Clem. Vnic. de Baptismo.* Ubi tamen excipitur casus necessitatis, in quo proles sine periculo non potest ad Ecclesiam deferri. Excipiuntur ibidem filii Regum & Principum; intellige juxta *Glossam* & alios superiorum, qui videlicet nulli alteri subiecti sunt: quamvis Nonnulli idem extendant etiam ad alios eminentes Principes; et si alteri subiectos. Et in *Rituale Romano Tit. de tempore & loco administrandi Baptismum* generaliter excipiuntur filii Regum & Principum magnorum, id ipsis ita depositibus. Secunda est, quod Baptismus conferatur

23.
Ceremonia
Baptismi
concomitante
105.

in aqua ad hoc pridic Paschatis aut Pentecostes per infusionem chrisimatis aliasque ceremonias consecrata. Tertia, quod adhibeantur patrini; de quibus postea. Quarta, quod nomen imponatur, ut olim solebat in circumcissione *Luc. 1.* nullibi tamen legitur prohibitum illud commutare etiam propria auctoritate. Quinta, quod olim conserebatur in trina merione: nunc ferè in trina infusione.

24.
Ceremonie
Baptismi
consequentes

Inter ceremonias Baptismum consequentes prima est, osculum pacis, quo olim fideles Baptizatum tamquam fratrem salutabant. Secunda est unctio chrisimatis facta in vertice baptizati, quæ in Ecclesia Latina est antiquissima, ut patet ex *Damaſo, Innocentio 1. Ambrosio & Hieronymo*: quos citat *Bellarmin. l. de Baptismo c. 27.* Chrisma verò debet esse novum sive istius anni, ut habetur c. *Si quis de alio, dist. 4. de Consecr.* Unde extra necessitatem illicitè in Baptismo adhibetur chrisma alterius anni. Quamvis ob difficultatem habendi novum possint Religiosi in partibus Indiarum uti veteri chrismate & sancto oleo usque ad quatuor annos ex concessione *Gregorii XIII.* apud *Rodriguez Tom. 1. q. 9. Reg. 9. 33. 4. 5. & Miranda Tom. 1. q. 43. a. 4.* Idem docent etiam hinc posse Sacerdotes uti veteri oleo & chrismate, donec advenerit novum, ob periculum mortis, in quo sunt jugiter parvuli in illa tenella ætate constituti. Adulti tamen extra mortis articulum non possunt adhibito veteri chrismate baptizari.

Tertiò, recens baptizatus seu Neophytus induebatur vestimento candido in signum innocentie & novitatis vite; illudque deferebat per octavam Paschæ, ac in ipsa die octava (quæ inde Dominica in Albis dicta est) deponerat. Cujus ceremonie vestigium adhuc manet in Baptismo adultorum, qui Romæ temporibus istis solemniter baptizantur. In Baptismo autem parvulorum Sacerdos operit caput infantis veste candida. Quartò, in signum accepti luminis fidei & gratiæ dabatur baptizato cereus accensus. Quintò, dabatur in Ecclesia occidentali gustandum lac & mel, ad infantie spiritualis significationem. Unde Dominica in Albis canitur: *Quasi modo geniti infantes lac concupisite.* Hæc tamen consuetudo exolevit, uti & altera de osculo pacis, item alia de lotionem pedum Neophytorum; ut ex Ritualibus & Pastoralibus patet. Et hæc de ceremoniis Baptismi adultorum. Parvulis autem baptizandis adhibebantur ex prædictis illæ ceremoniæ, quæ per ætatem licebant.

25.
Ad quid
deservias
Catechis-
mus infan-
tium bap-
tizandum.

Solum circa Catechismum parvulorum, qui antiquissimus est ac etiamnum simili ferè ritu adhibetur, est observandum, quod etiam parvuli in sua persona sint incapaces instructionis, utiliter tamen fiant ea, quæ Ecclesia observat. Nam in primis sunt

capaces ceremoniarum Catechismi quoad eam partem, quæ catechizandis imponitur nomen, & imprimitur signum crucis. Deinde susceptores infantium nomine faciunt professionem fidei, Symbolum & orationem Dominicam recitant, manumque capiti baptizandi imponunt, tum ut moneantur obligationis suæ quæ obligantur ad instructionem infantis; tum ut designetur obligatio ipsius infantis, veluti non minus obligati ad professionem fidei & religionis Christianæ ubi adoleverit, quam si propria voluntate Baptismum suscepisset.

Quod attinet suppletionem ceremoniarum Baptismi omittarum ab Hæreticis, difficile est jam adultorum eam obligare, nec apparet idem consonum praxi: Unde & Varii Scriptores horum locorum istam obligationem negant. Et consonat *Philippus Revenius* in Constitutione sua ad omnes sibi subiectos in ditionibus Belgii confederatis directâ Anno 1638. in qua de hac re loquens ait: *Unctioes verò & reliquæ ceremoniæ Ecclesie Catholice pro discretione Sacerdotum & levitarum suscipiendum poterunt suppleri.*

QUESTIO IV.

De Patrino in Baptismo adhibendo.

DICO I. In Baptismo solempni adhibendus est patrinus seu susceptor. Patet ex antiquissimo usu Ecclesie, cujus testis est *Dionysius Areopagita Ecclesiastica Hierarchia c. 2. p. 2. & c. 7. in fine. Tertullianus l. de Baptismo c. 18. & Aug. l. 1. de peccatorum meritis c. 34.* Patet etiam ex *Trid. sess. 24. c. 2.* ubi hanc obligationem supponit. Quod idem faciunt plura alia jura. Congruentia est, quod (ut ait *D. Thomas q. 67. a. 7.*) sicut in generatione corporali parvulis datur nutritus, ita in spiritali detur aliquis qui fungatur vice nutritis & pædagogi. Hinc etiam vocatur sponsor sive fideiussor, patronus seu patrinus. Eiusque officium est parvulum de fonte levare, ac in fide & moribus Christianis instruere. Quæ obligatio est gravis, ut docent Doctores cum *D. Thoma sup. a. 8.* quia unusquisque tenetur explere munus quod assumit. Deinde suscipiendo tacite promittit se id facturum. Cessat tamen ista obligatio, quando baptizatus creditur satis instrui à parentibus, pastoribus, præceptoribus aut aliis. Quæ ratione plerumque excusantur patrini in locis Catholicorum, ubi prædicta instructio sufficienter vigere existimetur. Item cessat hæc obligatio, quando baptizatus semel sufficienter fuerit instructus: nam tunc non censetur amplius parvulus aut indigens pædagogo. Ita *Suarez ad art. cit. & alii.*

Dico

Dico II. Ad munus susceptoris seu patris allumi non possunt Monachi, ut decernit Eugenius Papa c. Placuit 16 q. 1. neque excipiuntur Abbates, immo expressè comprehenduntur. Non licet Abbati 203 de Consecr. dist. 4. quod tamen solum est Concilii particularis Altifiodorensis, nec tunc factum irritat. Ratio sumitur in c. Placuit ex hoc; quod Monachorum sit solitudinem colere, & sibi ipsis vacare. Cui addi potest ex c. Pervenit 18. q. 2. (ubi Gregorius Papa illud ipsum Monachis interdicit) periculum incantæ communionis cum mulieribus. Propter quod specialiter Franciscanis c. 11. Reg. inhibetur, ut non fiant compadres virorum vel mulierum, ne hac occasione inter fratres vel de fratribus scandalum oriatur. Alioquin vi juris communis non acceri Religiosos mendicantes, utpote non comprehensos nomine Monachorum strictè accepto, nec solitudinem Monachalem colentes, sed potius vi sui instituti instructioni aliorum vacantes, est opinio probabilior. Quam etiam Varii extendunt ad Canonicos regulares. Præterea hæc prohibitionem non comprehenditur Monachus factus Episcopus; qui specialiter deberet exprimi, & in quo finis legis locum non habet. Ita Glossa in c. Statutum 18. q. 1. Rodriguez, Sanchez, Layman & alii. Comprehendi tamen hæc lege etiam Abbatissas & Sanctimonialiales, idque velut à fortiori censent Doctores, signanter Wiggers q. 67 ar. 8. n. 20. dubito tamen an consequenter ad regulas generales interpretandi leges odiosas. Generalitè nihilominus loquitur Rituale Romanum Tit. de Patrino dicens: Præterea ad hoc munus admitti non debent Monachi vel Sanctimonialiales neque alii cuiuscumque Ordinis Regulares à seculo segregati. Sed an obliget Rituale hoc ultra terminos juris communis publicati ac recepti, dubitari possit. Quibusdam etiam in locis Sanctimonialiales, adeoque Abbatissas admitti à parochis videmus. Denique Rituale addendo l. 2. à seculo segregatos, tacitè insinuat esse Regulares, quibus id non competit, uti competit Monachis.

Secundò ad munus Patrini admitti non possunt, nisi baptizati, juxta Doctores unanimiter ex c. In Baptismate 10. de Consecr. dist. 4. Quod desumptum est ex Concilio Moguntino, adeoque non obligat universalitè, nisi quatenus est ulu receptum ab Ecclesia; prout receptum esse, videtur supponi à Doct. ibus. Inhibitio quoque ista non respicit directè necdum baptizatos, etiam Catechumenos, utpote Ecclesiæ non subiectos, sed respicit alios, ne tales designent aut admittant. Sed et etiam extendi ad Hæreticos à fortiori. Sed hi potius arcentur jure quasi naturali seu ex natura officii tamquam indonei, immo veriùs perveriores, quam instructores baptizatorum. Ideoque expressè arcentur in Rituale Romano sup. quod generaliter præscribit: Sciant

præterea Parochi ad hoc munus non esse admittendos infideles aut hæreticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminosos aut infames, nec præterea qui sanà mente non sunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: hæc enim patrini spirituales filios suos, ubi opus fuerit, oportune docere tenentur. Hinc specialiter constat excludi pueros ante usum rationis; veluti qui nec spondere nec instruere possunt.

Denique parentes non possunt suscipere propriam prolem c. Pervenit ad nos 30 q. 1. susceptor enim est ordinatus ad instruendam prolem in defectum parentum, à quibus proinde debet distingui. Idque adeò verum est, ut nequidem in defectum alterius possit admitti: munus enim patrini non est tantæ necessitatis.

Dico III. Olim tantum unicus esse poterat patrinus ex decreto Higinæ Papæ c. In Catechismo & Leonis Papæ c. Non plures, de Consecr. d. 4. Quod & confirmavit Concilium Metense sub Stephano VI can. 3. At successu temporis plures fuere adhibiti; ut colligitur ex c. Quamvis, de Cognat. spirit. in 6. Novissimè verò Trid. sess. 24 c. 2. de Ref. matr. statuit, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, juxta sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant. Utque Parochus, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab his, ad quos spectatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad illum suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat; doceatque eos, quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ullà excusari valeant. Quod si alii, ultra designatos, baptizatum tetigerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahant, Constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii puniantur, inquit Concilium. Quare Parochum graviter in hoc peccare censent Doctores communiùs contra Sanchez l. 7. de Matr. d. 57 n. 6. & alios.

Dico IV. Ultra obligationem instruendi baptizatum, susceptores in Baptismo contrahunt spirituales cognationem cum eo ejusque parentibus quæ sit impedimentum dirimens matrimonium. Patet ex multis juribus & Tridentino sup. quod antiqua jura restrinxit, ut jam solum contrahatur cognatio inter baptizantem & patrinos ab una parte, baptizatum ac patrem & matrem ex altera; cum secundum antiqua jura illa cognatio longius se extendere. Idcirco autem Ecclesia impedimentum istud ordinavit, ut sciretur, quam sancto, & spirituali amore debeant patrinus & susceptores olim solebant vocari patres, ut colligitur ex Augustino serm. 116. de temp. Rationem verò restringendi hoc impedimentum ad pauciores personas præfatas allegat Tri-

Pueri autem usum rationis &c.

Parentes denique à susceptione propria proli.

29. Olim unicus tantum patrinus.

Nam unus & una potest adhiberi; non plures.

30. Qualiter oriatur cognatio spiritualis ex munere patrini aut ministri baptismi.

dentinum supra, quod doceat experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia; in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur.

Olim triplex
erat illius
species.

Paternitas,

Compaternitas.

Et Confraternitas.

Olim enim triplex erat species cognationis spiritualis, scilicet paternitas, compaternitas & confraternitas. Paternitas quidem inter baptizantem & baptizatum, suscipientem & susceptum. Eaque adhuc manet. Sed extendi solebat ad uxorem patrini, quae ante susceptionem esset à viro cognita; cujus quoque tunc filius spiritualis censebatur is, quem vir suscepisset. Compaternitas est, inter patres spirituales, scilicet baptizantem & patrinum, ab una parte, ac parentes naturales ab altera parte. Sed olim etiam extendebatur ad uxorem compatris, à viro antea cognitam; quantumvis ipsa verè commater in Baptismo non fuisset. Confraternitas (quae ex toto est sublata) erat inter baptizatum & proles baptizantis, item inter susceptum & proles suscipientis, velut filios ejusdem patris, partim carnalis, partim spiritualis. Inter patrinum autem & matrinam non fuit olim, nec modò est cognatio spiritualis, sed illi habent se velut pater & mater ejusdem baptizati; æquum autem non est, parentes copulari non posse.

31.
Ferosimilius
ex solo Bap-
tismo solemn-
i oritur
cognatio in
patrino.

Dixi in Baptismo solemnì: quia licet sit satis probabile, cognationem contrahi etiam in Baptismo privato, cum jura inter solemnem & privatum non distinguant: & sic docent plures Doctores apud Sanchez l. 7. d. 62. n. 13. Contrarium tamen est æquè probabile; si non probabilius, & docetur à Sanchez ibid. n. 14. Suarez & aliis quos citat. Estque verum, etsi quis teneat infantem ex proposito, ut munus patrini subeat. Ratio est: quia patrini adhibitio est ceremonia instituta ab Ecclesia, & quidem pro solo Baptismo solemnì: ideoque ex usu Ecclesiae in privato Baptismo non requiritur, qui sæpe à laicis aut feminis ministratur, sic ut solum per accidens vel commoditatis gratià concurrat, qui infantem baptizandum tunc teneat. Unde nec nomina hujusmodi describuntur in libro, neque cognationem contractam eis parochus inculcat; quod tamen præscribit *Trid. sess. 24. de Ref. matr. c. 2.* Potuisset quidem Ecclesia ceremoniam istam pro Baptismo solemnì præscripsisse per modum præcepti, eam relinquendo liberam, attamen efficacem, quando adhiberetur in Baptismo privato: de hoc tamen non constat, uti constare debet, ut rectè assereretur.

Nec obstat, quod privatim baptizans contrahat cognationem cum baptizato: hæc enim inter illos oritur ratione Sacramenti, quod tunc verè confertur: at inter susceptorem & susceptum oritur solum ratione ceremoniae, quae ab Ecclesia pro Bap-

tismo privato non est instituta. Quare baptizans solemniter & baptizans privatim non distinguuntur formaliter quantum ad præsens, uti distinguuntur susceptor solemnìs & privatus. Similiter quando infans sine domi baptizatus, si postea deferatur ad Ecclesiam; ut ceremoniae peragantur, qui instar patrini tenet infantem, nullam cum eo contrahit cognationem: cum tunc verè non suscipiat in Baptismo, sed in Catechismo.

Porro ut cognatio spiritualis contrahatur requiritur primò, ut susceptor teneat alterum dum baptizatur, vel saltem immediatè de manibus baptizantis suscipiendo de sacro fonte levet: quia jura statuentia hanc cognationem, ubique hujus ceremoniae mentionem faciunt. Eamque quoad anteriorem partem, si Baptismus fiat infusione, quoad posteriorem, si fiat immerfione, præscribit *Rituale Romanum Tit. de Sacram. Baptismi.* Huc facit etiam *Declaratio Cardinalium ad sess. 24. de Ref. matr. c. 2. num. 8.* Unde adulti qui solum assistunt, & non tangunt, cognationem non contrahunt. Non est tamen necessarium, ut carnem immediatè teneant vel tangant, sed sufficit, ut contingant vestimenta ejus qui baptizatur: quia etiam hæc ratione dicimur alium tangere vel tenere. Quare similiter sufficit, quòd is teneatur in quodam lintheo, disco &c. Debet autem hoc fieri animo obeundi munus susceptoris: aliàs materialis tentio baptizandi, sicut non sufficit ut quis sit susceptor, ita nec sufficit ut contrahat hanc cognationem. Secundò ut susceptor sit legitimè designatus à parentibus vel parochio (cujus est designare susceptorem in defectu parentum & non aliàs) quia *Tridentinum sup. ordinat*, ut nulli ultra designatos, etsi tetigerint baptizatum, contrahant cognationem spirituales.

Nota I. Si contingeret plures quàm duos vel etiam duos viros aut duas feminas à parentibus designari & à parochio admitti, dubium esse, an omnes contraherent cognationem spirituales. Suarez ad art. cit. 8. 5. Sed quæres, cum aliis probabile putat, solum primò tangentem, vel neminem, si omnes simul tangant, contrahere cognationem. Sed melius Sanchez l. 7. d. 57. n. 14. & plures alii putant contrarium, si omnes simul baptizatum suscipiant, eò quòd Concilium solum videatur prohibere, ne plures suscipiant, non autem irritare. Pro quo refertur *Declaratio Cardinalium ad locum citatum Tridentini* dicens: *Quòd si plures sint designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spirituales, qui tetigerunt, puniunt tamen parochio.* Ibidem etiam refertur alia *Declaratio*, *Quòd omnes contrahant cognationem, si plures suscipiant, & non constat, quis prius tetigerit, & plures sint electi.* Si autem contingeret aliquos tangere puerum sive suscipere, post

postquam alii sufficienter functi essent officio susceptoris, non contraherent cognationem, v. g. secundum patrinum ejusdem sexus: eò quòd munus patrini ab Ecclesia pro Baptismo solemnè præscriptum prioris susceptione completum videatur, ut proinde posterioris susceptio sit in ordine ad munus patrini illegitima, veluti ab Ecclesià repulsa. Ita Sanchez & alii.

Nota II. In casu quo nulli essent designati, dubium est, an omnes tangentes puerum contrahant cognationem. Bonacina q. 3. de Impedim. matr. pu. §. 2. n. 24. Præpositus q. 7. de Impedim. matr. dub. 6. & alii existimant omnes contrahere, si omnes contingant vel suscipiant simul: nam jure antiquo omnes contraherant, c. Quamvis, de cognatione spirituali in 6. cui standum est, quando aliter non decernitur jure novo; quòd à Tridentino non videtur factum. Unde Congregatio Cardinalium supra censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem, si non constet, quis prius tetigerit, & plures sint electi vel nullus: si verò unus sit electus, illum tantum contrahere.

Nihilominus Sanchez sup. n. 12. & plures alii putant isto casu neminem contrahere cognationem, si simul sive successivè tangant: eò quòd Tridentinum videatur satis innovasse jus antiquum & postulasse tamquam essentialè conditionem, quòd aliquis sit legitimè designatus. Sed responderi potest cum Præposito & aliis, Tridentinum hoc modo postulare designationem, quando non designati concurrunt cum designatis. Solum enim irritat in ordine ad cognationem, si alii ultra designatos baptizatum tetigerint; adeòque ut aliqui tangentes non contrahant, debet superflue designatis, & consequenter requiritur, ut saltem aliqui sint designati. Aliàs enim propriè non verificatur, quòd alii tetigerint ultra designatos; quam conditionem Tridentinum præscribit. Adhuc autem optimè occurrit Tridentinum (prout occurrere intendit) incommoda multiplicationis impedimenti dirimentis, scilicet cognationis spiritualis: si enim exactè seruentur ab eodem statuta, pauci hanc cognationem contrahent. Non oportuit autem Tridentinum huic multiplicationi occurrere, irritando omnia secus quovis modo facta: uti nec juxta ipsum Sanchez sup. n. 16. id præstitit Tridentinum in casu, quo plures quam unus & una à parentibus designati admittuntur.

Nota III. Illum, qui suscipit prolem per procuratorem, esse verum susceptorè, & contrahere cognationem. Ita habet Declaratio Cardinalium, quæ refertur ad locum Tridentini citatum. Conformis quoque extat decisio Rote Romane. Idem docet Covinec d. 32. dub. 2. n. 40 Bonacina n. 34. & pluri mi alii contra Sanchez lib. 7. disput. 59. & alios putantes nec mittentem nec procura-

tozem contrahere cognationem. Ratio est: quia non repugnat huic actui, fieri per alium, sicut ipsum matrimonium validè contrahitur per procuratorem; & ex nullo alio capite irritatur. Confirmatur, quia magnates ordinariè solent suscipere per procuratorem, censenturque veri susceptores; ergo credendum est eam esse mentem Ecclesiæ; quæ alioquin hoc non deberet permittere, neque censenda est permittere: atpote prohibens Baptisum solemnem celebrari sine patrino; prout tamen verè celebraretur in hujusmodi casibus obviis, si in iis locum non haberet cognatio spiritualis officio patrini intrinseca.

Nec obstat, quòd constituens alium, ut nomine suo baptizet, non contrahat cognationem: quia nemo potest baptizare ut alterius instrumentum, sicut potest suscipere vel levare de fonte, sed solum ut immediatè sustinens personam Christi aut ejus nomine.

Nec obstat II. quòd patrinus debeat tangere, tenere &c. quæ sonant physicam actionem: nam sufficit ut physicè tangat vel teneat, qui ejus vices subit. Ut si ad capiendam possessionem requiratur physica quædam actio, sufficit hanc fieri ab eo, qui vice alterius possessionem capit. Aliud autem regula generalis est juris in 6. Potest quis per alium, quòd potest facere per se ipsum. Intellige, nisi in quibusdam casibus jus obstat: prout ex L. Post mortem 25. ff. de Adoptionibus. Neque adoptare neque adrogare quis absens, neque per alium ejusmodi solemnizatem peragere potest. Aut nisi effectus hujusmodi sint, qui ex natura rei contrahi debent actione physicà personali: prout cognatio naturalis non aliter, quam actione personali parentis contrahibilis est, veluti fundata in physica generatione, quæ alteri committi non potest.

Ex his patet, multò minùs admittendum esse, quòd Petrus de Ledesma, Viraldus & alii (quos refert Sanchez sup. num. 10.) censuerunt, cognationem spiritualem contrahi ab ipso procuratore seu commissario. Quòd repugnat responso Cardinalium citato. Præterea id requireret in tali animum hoc munus & consequentem obligationem assumendi; qui tamen deest. Denique non ille, sed qui procuratorem instituit, fuit in patrinum designatus. Ob quòd non contraheret procurator cognationem, etsi animo illam contrahendi teneret infantem: quid quid contra senserit Toletus apud Sanchez sup. & Ludovicus Lopez apud eundem Sanchez n. 12. Aliud est de baptizante ex commissione alterius: ille enim verè baptizat nomine proprio tamquam minister Christi, jurisdictione ab alio acceptà. Deinde in ministro non requiritur designatio, aut alia specialis intentio, quam conferendi Sacramentum ad hoc ut contrahat cognationem.

S 4 Nota

37. Objectionibus aliter sentientibus satisfactis.

38. A fortiori dicendum cognationem non contrahi à procuratore.

39.
Oritur etiā
in eo qui
illam non
fuit oritur.

Ac ex Bap-
tismo in
necessitate
collato.

40.
Susceptio
vel Bap-
tizatio pro-
pria prole,
etiam extra
necessitatem,
non impedit
usum ma-
trimonii
contracti.

41.
Non ex iura
rei nec
ex iuro
semper im-
pedit hunc
usum, quod
quid ma-
trimonium
contrahen-
dum dirigi-
gunt.

Nota IV. hanc cognationem oritur quantumvis ipsa ignoretur: nam lex irritans legitimè promulgata vim suam obtinet, etiamsi ignoretur, idque verum est, etiamsi necessitate cogente aliquis Baptismum contulerit. Hinc si quis cogente necessitate proprium filium ex fornicatione susceptum baptizaret, non potest postmodum ejus matrem in uxorem accipere. Idem dicendum de tenente, & tamen invincibiliter ignorante legem irritantem.

Nota V. quod etiam ab antiquo prohibitum sit parenti prolem suam vel compartem de fonte levare aut extra necessitatem baptizare; si tamen id faciat post contractum matrimonium, in rigore non privari jure petenti debitum, ut habet sententia hoc tempore satis recepta. Ratio est: quia tantum gravamen non debet imponi sine urgente textu seu lege, qualis non extat, ut fatentur etiam Varii oppositum tenentes. Fuerat quidem hoc statutum c. *Pervenit* 30. qu. 1. etiam in casu, quo id fieret ex ignorantia; revocatum tamen fuit c. *de eorundem*, quamquam de industria contigisset utriusque, statuendo, ut simul maneat, qui olim ab invicem jubebantur separari. Et clarius c. *Si vir, de Cognat spirit.* Alexander III. statuit, non esse separandos, etiam in casu malitiæ aut certæ scientiæ, & utrumque obligat ad reddendum debitum; adeoque etiam dat jus petendi, quod per priores canones eatenus tollebatur, quatenus præcipiebatur separatio seu divortium.

Nec obstat, quod quicquid dirimit matrimonium contrahendum, etiam impediatur usum antea contracti. Nam non semper, neque necessariò ex natura rei id subsistit, sed tunc solum, quando jus hoc ordinat. Quod clarè patet: nam baptizans in necessitate prolem fornicariam, incurrit impedimentum dirimens matrimonium cum concubina contrahendum, & tamen non impeditur usus antea contracti, ut patet ex c. *Ad limina* 30. qu. 1. Ad ejusdem rei declarationem duo alia exempla adducit *Arriaga* hic d. 26. n. 30. Primum est impotentia subsequenti matrimonio, quod ipsa non dissolvit, & tamen contrahendum dirimit. Sed hoc exemplum non est ad propositum: nam in illo nec potest peti nec reddi debitum, ut ipsemet addit. Secundum est conditionis servilis, quæ si fuisset prævia matrimonio, non potuisset mancipia validè illud contrahere sine voluntate Domini; dum autem subsequitur servitus non requiritur licentia Domini ad petendum vel reddendum debitum. At mancipia non posse validè contrahere matrimonium sine voluntate Domini, est apertè falsum: nam nec inter servos matrimonia debent ullatenus prohiberi: si contractibus dominis & in viris contracta fuerint, nullatenus sunt propter hoc dissolvenda, ut declarat *Adrianus* Papa c. *Dignum est* 1. *De Conjugio servorum*.

Quamvis autem olim indicta fuerit separatio suscipientium proprios filios de sacro fonte à matribus, certum tamen est matrimonium antea contractum per hoc non fuisse dissolutum; immò nec potuisse per Ecclesiam dissolvi, saltem post consummationem. Nec refert, quòd s. *Denseder* Papa in *Epistola decretali* (cujus initium refertur c. *Pervenit* 30. qu. 1.) in fine statuat: *Mulieres verò, cum separata fuerint, pro hac illicita re, à propriis viris totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt* (legendum *reperunt*) & post expletum annum recipiant alium virum, similiter & vir uxorem. Nam textus est vitiosus seu corruptus; ideoque verba ista non sunt à *Gratiano* adjecta. *Basilus Pontius* lib. 7. de *Matr. cap. 40.* loco alium virum, legendum putat, *illum virum*. Unde non additur, & *vir aliam uxorem*, sed, & *vir uxorem*; supple, eandem. Indubitatum aliquin esse debet Pontificem non declarasse tam inauditam in Ecclesia & passibilem falsitatem; quam verba ingerere primà fronte videntur. Aliàs solutiones adfert *Pontius* supra.

Nota VI. Cognationem hanc spiritualem juxta Doctores passim, quos citat & sequitur *Diana* p. 10. *Tract. 16. ref. 89* contra *Aversa*, *Henriquez*, in quorum opinionem inclinat *Præpositus* qu. 7. de *impedi. n. n. 38.* non incurri, quando baptizans ipse non est baptizatus: eò quòd leges hujusmodi concernant baptizatos, nec iis ligentur nec dum baptizati. Unde baptizans infidelis indubiè non contrahit impedimentum cum parentibus infidelibus proles baptizate, quò minus cum superstite possit in infidelitate matrimonium contrahere. Contentetur tamen alii cum non posse suscepto Baptismo (antea obtitisset aliud impedimentum, scilicet disparitatis cultus) contrahere matrimonium cum prole à se baptizata vel parentibus fidelibus: eò quòd Ecclesia possit indirectè & ex consequenti hujusmodi infidelem respicere suâ lege, directè scilicet inhabilitando fidelem, & indirectè infidelem, ne iste cum hoc contrahat post susceptum Baptismum. Sicut impedimentum criminis hoc modo inducitur inter fidelem & infidelem.

Verum etiam Ecclesia id facere potuisset, & in impedimento criminis id fecerit, c. 1. *de Conversione infidelium*: in præsentem tamen casu nil tale expressit, adeoque à generali ordinatione, quæ censetur respicere baptizatos inter se, videtur infideles tacitè excepisse. Alioquin non superat quocumque potestatem Ecclesiæ, statuere indirectè impedimentum inter baptizantem infidelem & parentem proli similiter infidelem, ita ut si vel quomodo Baptismum susciperent, non possent postea validè inter se contrahere; nec tamen de facto Ecclesia id fecit. In dubio quoque non debet